

Indhold

Forord	9
Indledning	11

Kapitel 1

At være pædagog ↔ At være studerende 13

At være pædagog	14
Relationen: pædagogen ↔ det offentlige	14
Relationen: Pædagogen ↔ målgruppen	29
Relationen: pædagogen ↔ forældrene	29
Relationen: pædagogen ↔ 'blæksprutten'	31
Relationen: lønarbejde ↔ fritid	32
At være studerende	33
Formålet med uddannelsen	33
Hvad er en god pædagog?	35
Personlig udvikling og selvforståelse	39
Værdiformidling	43
Nye uddannelsesperspektiver	45

Kapitel 2

Pædagogik 47

Pædagogik	48
Dannelsesbegrebet	49
Socialiseringsbegrebet	53
Læringsbegrebet	54
Professionaliseret pædagogik	55
Pædagogik er også forebyggende	60
Faget pædagogik i uddannelsen	63

Kapitel 3

Pædagogikkens positionering 65

På sporet af det etisk reflektive	66
Sociologers bud på forandringen	69
Pierre Bourdieu (1927-2002)	70
Niklas Luhman (1927-1998)	74
Jürgen Habermas (1929-)	76
Thomas Ziehe (1947-)	78
Anthony Giddens (1938-)	79
Michel Foucault (1926-1984)	81
Afsluttende fra sociologien	84

Pædagogikkens forandring set i et historisk blik	86
Indlæringspædagogik	88
Vækstpædagogik (reformpædagogik).	88
Kritisk pædagogik	89
Markedspædagogik.	92
Afsluttende kommentar	98
Nyere pæd. tænkere om pædagogikkens opgave	100
Selvforvaltning – et nyt barnesyn	104
Forandringspres	106
Nye begreber i tiden forklarer tiden.	109
Afrunding	112

Kapitel 4

Pædagogikkens syv forhold 113

Pædagogikkens syv forhold	115
Om samfundssyn	121
Om menneskesyn	127
Om pædagogiske mål	146
Om pædagogiske principper.	150
Om pædagogens rolle.	152
Om tilrettelæggelse.	155
Om metoder.	158
Evaluerings	160
”Reggio Emilia” - et eksempel	160

Kapitel 5

Teori/praksis. 167

Et er teori.	168
Teori er viden	170
Pædagogens værktøj.	177
Modeller	177
Socialiseringsinteresser	185
Didaktik	191
De unge.	199
Unge og identitet i lyset af systemteori	202
Livskvalitetsforestillinger.	206

Kapitel 6

Begrundelsesniveauer 215

Helikoptermodellen	215
Modellen sættes i bevægelse.	229

Om forfatteren	233
Litteratur	234

Forord

I 2007 trådte *Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor* som pædagog i kraft. Undervisningsministeriet fastlagde i et signalement af faget pædagogik, at det skal indeholde "aspekter af psykologisk, antropologisk, sociologisk, filosofisk samt sundhedsvidenskabelig teori og metode. Samtidig fastlagdes fagets kompetencemål og centrale kundskabs- og færdighedsområder (de såkaldte CKF'er).

Desuden blev seminariernes strukturelle tilhørsforhold ændret, idet alle pædagogseminarier blev placeret i professionshøjskoler sammen med de øvrige mellemlange, videregående uddannelser. Denne struktur vil givetvis i fremtiden betyde en sammentænkning af studieordninger inden for hver professionshøjskole, hvorved den enkelte uddannelsesinstitutiones særpræg vil blive nedtonet.

I lyset af disse ændringer sammenholdt med de store ændringer på institutionsområdet søges faget pædagogik formidlet i denne bog. Samtidig søger bogen at være en støtte til den personlige etablering af faget og dets mission i relation til en kvalificering til den pædagogiske profession.

Hensigten med denne bog er således at løfte den studerende ind i orkanens øje: den pædagogiske *refleksion* og *faglighed*.

Først må studerende søge indsigt i og forståelse for den pædagogiske profession. Dette sammenholdes med pædagogstudiets krav og den studerendes muligheder for at profilere sig.

Dernæst må pædagogik synliggøres for at kunne reflektere pædagogikkens positionering i samfundskulturen. Metoden hertil er at studere sociologers og pædagogiske tænkeres bud samt begreber i tiden og den pædagogiske historie.

Pædagogikkens syv forhold er både en analysemodel og et værktøj til opbygningen af egen pædagogik

Afklaring af sammenhængen mellem teori og praksis åbner for en vifte af anliggender, mens en helikoptermodel giver et særligt overblik over de begrundelsesniveauer, som man som professionel er forpligtet på at kunne orientere sig i.

Sigtet er at danne kvalificerende spor og virke som springbræt til fordybelse og specialisering.

Bogen udkom oprindeligt på Semi-forlaget. Denne 2. udgave er blevet let forkortet og revideret i forhold til 1. udgaven. Blandt andet er det meste af den oprindelige udgaves kapitel 7 og hele kapitel 8 udeladt.

Medvirkende

Tak til Annette Hildebrand Jensen, der var med til at kvalificere lærerudgaven af denne bog og dermed også indirekte har været med til at kvalificere denne. Tak til sociolog Dorit Gaarskjær for sparring af socio-logien, psykolog Steen Holst Sørensen for hjælp til systemteorien samt psykolog Kirsten Højberg for støtte til psykologien og sparring i processen mod bogens tilblivelse. Og ikke mindst tak til Maria Ringsmose, som har givet betydelige, selvstændige og konkrete bidrag i samarbejdet om kvalificeringen af denne bog.

Åge Rokkjær
Brøndby, september 2009